

NÂNG CAO VĂN HÓA GIAO THÔNG CHO HỌC SINH, SINH VIÊN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

ĐẶNG HOÀNG ANH
Học viện Cảnh sát nhân dân

Nhận bài ngày 08/12/2025. Sửa chữa xong 20/12/2025. Duyệt đăng 28/12/2025.

Abstract

Traffic culture constitutes an important component of social culture, reflecting the level of legal awareness, moral standards, and civic responsibility demonstrated by individuals when participating in traffic activities. In the current context, pupils and university students represent a large and dynamic social group; however, they are also vulnerable to traffic safety violations. This article clarifies the theoretical foundations of traffic culture, analyzes the current situation of traffic culture among pupils and university students in Vietnam, and proposes a number of measures to enhance traffic culture within this group. These recommendations aim to contribute to the development of a safe, civilized, and sustainable traffic environment.

Keywords: Pupils and university students, traffic awareness education, traffic culture, traffic safety.

1. Đặt vấn đề

Giao thông giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong đời sống kinh tế - xã hội, là huyết mạch kết nối các vùng miền, phục vụ nhu cầu đi lại, học tập, lao động và phát triển đất nước. Tuy nhiên, cùng với quá trình đô thị hóa nhanh chóng và sự gia tăng mạnh mẽ của các phương tiện cơ giới, tình hình trật tự, an toàn giao thông tại Việt Nam vẫn còn nhiều diễn biến phức tạp. Tai nạn giao thông không chỉ gây thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản mà còn để lại những hệ lụy lâu dài đối với gia đình và xã hội. Một trong những nguyên nhân cơ bản dẫn đến thực trạng này là hạn chế về ý thức, hành vi và văn hóa khi tham gia giao thông của một bộ phận người dân.

Văn hóa giao thông không đơn thuần là việc chấp hành các quy định của pháp luật giao thông đường bộ mà còn là sự thể hiện các chuẩn mực đạo đức, thái độ ứng xử có trách nhiệm, tôn trọng bản thân và người khác khi tham gia giao thông. Văn hóa giao thông phản ánh trình độ văn minh của xã hội, đồng thời là thước đo quan trọng đánh giá chất lượng giáo dục công dân. Trong đó, học sinh, sinh viên (HS, SV), lực lượng trẻ, chiếm tỷ lệ lớn trong cơ cấu dân số và thường xuyên tham gia giao thông là nhóm đối tượng có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc hình thành và lan tỏa văn hóa giao thông trong cộng đồng.

Thực tiễn cho thấy, bên cạnh nhiều HS, SV có ý thức tốt, chấp hành nghiêm chỉnh pháp luật giao thông, vẫn còn không ít trường hợp vi phạm như: “không đội mũ bảo hiểm, vừa điều khiển xe vừa sử dụng điện thoại, vượt đèn đỏ... Ngoài ra, một số trường hợp đi xe trên vỉa hè vào các khung giờ đông, cao điểm. Những hành vi này gây ảnh hưởng đến an toàn tính mạng, sức khỏe cho chính bản thân người điều khiển phương tiện và những người liên quan” [1]. Bên cạnh đó, hiện tượng này còn để lại hậu quả tiêu cực, ảnh hưởng đến hình ảnh, lối sống và nhân cách của thế hệ trẻ. Đáng chú ý, HS, SV thường là nhóm dễ bị tác động bởi tâm lý lứa tuổi, xu hướng thể hiện bản thân, ảnh hưởng từ bạn bè và mạng xã hội, dẫn đến việc coi nhẹ các chuẩn mực an toàn và văn hóa giao thông. Nhiều chương trình, chiến dịch tuyên truyền về an toàn và văn hóa giao thông đã được triển khai trong nhà trường và ngoài xã hội. Tuy nhiên, hiệu quả giáo dục văn hóa giao thông đối với HS, SV vẫn chưa thực sự bền vững, còn

Email: hoanganh@gmail.com

mang tính hình thức, thiếu sự gắn kết chặt chẽ giữa nhận thức và hành vi thực tiễn.

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay, việc giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho người học được xác định là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của ngành giáo dục. Các chủ trương, chính sách của Bộ Giáo dục và Đào tạo đều nhấn mạnh yêu cầu gắn giáo dục tri thức với giáo dục phẩm chất, trách nhiệm công dân và ý thức chấp hành pháp luật. Trong đó, giáo dục văn hóa giao thông cho HS, SV được xem là nội dung quan trọng, góp phần hình thành nhân cách toàn diện, xây dựng thế hệ trẻ có ý thức công dân, sống và hành động theo pháp luật.

Xuất phát từ những vấn đề nêu trên, việc nghiên cứu một cách có hệ thống về văn hóa giao thông của HS, SV, đánh giá đúng thực trạng, chỉ ra nguyên nhân và đề xuất các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao văn hóa giao thông cho đối tượng này trong giai đoạn hiện nay là yêu cầu cấp thiết cả về mặt lý luận và thực tiễn. Đây không chỉ là nhiệm vụ của riêng ngành giáo dục mà còn đòi hỏi sự phối hợp đồng bộ của gia đình, nhà trường và toàn xã hội, hướng tới mục tiêu xây dựng môi trường giao thông an toàn, văn minh, góp phần phát triển bền vững đất nước.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận

Văn hóa là tổng thể những giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo ra trong quá trình lịch sử, phản ánh trình độ phát triển của xã hội và con người trong từng giai đoạn nhất định. Văn hóa không chỉ thể hiện ở tri thức, niềm tin, chuẩn mực đạo đức mà còn được biểu hiện thông qua hành vi, cách ứng xử của con người trong các mối quan hệ xã hội. Trên cơ sở đó, văn hóa giao thông được hiểu là một bộ phận cấu thành của văn hóa xã hội, phản ánh hệ thống các giá trị, chuẩn mực, thái độ và hành vi của con người khi tham gia giao thông.

Theo Ủy ban An toàn giao thông Quốc gia: “Văn hóa giao thông được biểu hiện bằng hành vi xử sự đúng pháp luật, theo các chuẩn mực của xã hội về lễ phải, cái đẹp, cái thiện của người tham gia giao thông. Xây dựng văn hóa giao thông nhằm tạo nên thói quen cư xử có văn hóa, đúng pháp luật; coi việc tự giác tuân thủ pháp luật về đảm bảo trật tự an toàn giao thông như một chuẩn mực đạo đức truyền thống và là biểu hiện văn minh hiện đại của con người khi tham gia giao thông”. Trong văn hóa giao thông có ba tiêu chí: về nhận thức và hành động, hiểu biết đầy đủ và tự giác chấp hành đúng các quy định của pháp luật về đảm bảo trật tự an toàn giao thông; có trách nhiệm với bản thân và cộng đồng, tôn trọng, nhường nhịn và giúp đỡ người khác; có thái độ ứng xử văn minh lịch sự khi xảy ra va chạm giao thông và tinh thần thượng tôn pháp luật [9].

Văn hóa giao thông trước hết thể hiện ở việc chấp hành nghiêm chỉnh các quy định của pháp luật về trật tự, an toàn giao thông. Tuy nhiên, nội hàm của văn hóa giao thông không dừng lại ở sự tuân thủ pháp luật mà còn bao gồm ý thức tự giác, tinh thần trách nhiệm, sự tôn trọng tính mạng, sức khỏe của bản thân và người khác, cũng như thái độ ứng xử văn minh, lịch sự trong quá trình tham gia giao thông. Người có văn hóa giao thông không chỉ “đi đúng luật” mà còn biết nhường nhịn, giúp đỡ người khác, chủ động phòng ngừa rủi ro và góp phần xây dựng môi trường giao thông an toàn, thân thiện.

Xét về cấu trúc, văn hóa giao thông thường được biểu hiện thông qua ba thành tố cơ bản: 1) Nhận thức - hiểu biết về pháp luật giao thông và các chuẩn mực văn hóa giao thông; 2) Thái độ - niềm tin, tình cảm và sự đánh giá của cá nhân đối với việc chấp hành luật giao thông; và 3) Hành vi - các biểu hiện cụ thể trong quá trình tham gia giao thông. Ba thành tố này có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, trong đó nhận thức đúng đắn là cơ sở hình thành thái độ tích cực, từ đó dẫn tới hành vi giao thông văn minh, an toàn.

HS, SV là lực lượng xã hội đặc thù, có những đặc điểm riêng về tâm sinh lý, nhận thức và hành vi. Đây là giai đoạn con người đang trong quá trình hoàn thiện nhân cách, dễ tiếp thu cái mới nhưng cũng dễ bị tác động bởi môi trường xung quanh. Về mặt nhận thức, đa số HS, SV đã được trang bị những kiến thức cơ bản về pháp luật giao thông thông qua chương trình giáo dục phổ thông, giáo dục công dân và các hoạt động tuyên truyền trong nhà trường. Tuy nhiên, mức độ hiểu biết còn chưa đồng đều,

nhiều em nắm luật chưa đầy đủ hoặc chưa sâu, dẫn đến việc áp dụng trong thực tiễn còn hạn chế.

Về thái độ, HS, SV thường có tâm lý chủ quan, tự tin vào khả năng điều khiển phương tiện, dễ bị cuốn theo tâm lý đám đông hoặc xu hướng thể hiện bản thân. Một bộ phận HS, SV chưa nhận thức đầy đủ về hậu quả của các hành vi vi phạm giao thông, dẫn đến thái độ xem nhẹ các quy định an toàn. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến việc hình thành văn hóa giao thông bền vững.

Về hành vi, HS, SV là nhóm thường xuyên sử dụng xe đạp điện, xe máy, tham gia giao thông với tần suất cao. Bên cạnh những hành vi tích cực như đội mũ bảo hiểm, chấp hành tín hiệu đèn giao thông, vẫn tồn tại những hành vi vi phạm phổ biến, phản ánh sự thiếu hụt về văn hóa giao thông. Do đó, văn hóa giao thông của HS, SV vừa mang tính tiềm năng tích cực, vừa tiềm ẩn nhiều nguy cơ nếu không được giáo dục và định hướng đúng đắn.

Văn hóa giao thông có vai trò đặc biệt quan trọng đối với HS, SV cả trên phương diện cá nhân và xã hội:

- Việc hình thành văn hóa giao thông góp phần bảo đảm an toàn tính mạng và sức khỏe cho chính HS, SV - nhóm đối tượng dễ bị tổn thương trong các vụ tai nạn giao thông. Thực tiễn cho thấy, phần lớn tai nạn giao thông có nguyên nhân trực tiếp từ hành vi thiếu ý thức và vi phạm các quy định an toàn.

- Văn hóa giao thông góp phần hình thành nhân cách, lối sống và trách nhiệm công dân cho HS, SV. Thông qua việc chấp hành pháp luật giao thông và ứng xử văn minh khi tham gia giao thông, HS, SV được rèn luyện ý thức kỷ luật, tinh thần tôn trọng pháp luật và trách nhiệm đối với cộng đồng. Đây là những phẩm chất quan trọng của công dân trong xã hội hiện đại.

- HS, SV là lực lượng có khả năng lan tỏa mạnh mẽ các giá trị văn hóa giao thông trong cộng đồng. Khi được trang bị đầy đủ kiến thức, thái độ và hành vi đúng đắn, họ có thể trở thành những tuyên truyền viên tích cực, góp phần xây dựng môi trường giao thông an toàn, văn minh, phù hợp với mục tiêu phát triển bền vững của xã hội.

Văn hóa giao thông của HS, SV chịu sự tác động của nhiều yếu tố khác nhau: 1) Yếu tố giáo dục trong nhà trường: nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục văn hóa giao thông có ảnh hưởng trực tiếp đến nhận thức và hành vi của người học. Việc tích hợp giáo dục văn hóa giao thông một cách linh hoạt, thực tiễn sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục. 2) Yếu tố gia đình và môi trường xã hội giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành thói quen và hành vi giao thông của HS, SV. Những tấm gương từ cha mẹ, người thân và cộng đồng có tác động lâu dài đến ý thức giao thông của các em. Ngoài ra, hệ thống pháp luật và công tác quản lý, xử phạt của các cơ quan chức năng, trong đó có sự chỉ đạo, phối hợp của Ủy ban An toàn Giao thông Quốc gia, cũng là yếu tố quan trọng góp phần định hướng và điều chỉnh hành vi giao thông của HS, SV. 3) Yếu tố sự phát triển mạnh mẽ của truyền thông và mạng xã hội vừa tạo cơ hội, vừa đặt ra thách thức đối với việc xây dựng văn hóa giao thông cho HS, SV. Nếu được định hướng đúng, đây sẽ là kênh giáo dục hiệu quả; ngược lại, có thể làm gia tăng những hành vi lệch chuẩn trong giao thông.

2.2. Văn hóa giao thông của học sinh, sinh viên trong giai đoạn hiện nay

Trong những năm gần đây, công tác đảm bảo trật tự, an toàn giao thông cho HS, SV đã nhận được sự quan tâm tích cực từ nhà nước, ngành giáo dục, lực lượng chức năng và các tổ chức xã hội. Chương trình tuyên truyền giáo dục pháp luật, kỹ năng giao thông được triển khai rộng khắp trong hệ thống các trường học từ phổ thông đến đại học; nhiều hoạt động như sinh hoạt ngoại khóa, diễn đàn an toàn giao thông giúp HS, SV được tiếp cận kiến thức pháp luật và kỹ năng điều khiển phương tiện an toàn. “Số vụ tai nạn liên quan đến trẻ em và thanh thiếu niên ở một số giai đoạn đã tạo tiền đề cho việc nâng cao nhận thức: mỗi năm có gần 2.000 trẻ em bị tử vong do tai nạn giao thông ở Việt Nam - con số này đã được các tổ chức quốc tế và địa phương công bố như một lời cảnh tỉnh, từ đó thúc đẩy các hoạt động giáo dục và tuyên truyền hiệu quả hơn trong cộng đồng học đường” [10]. Đồng thời, một số trường học đã thực hiện tốt việc phối hợp với cơ quan công an tổ chức tuần tra kiểm soát, xử lý vi phạm, góp phần hình thành thói quen chấp hành Luật Giao thông như đội mũ bảo hiểm, đi đúng làn

đường và tuân thủ tín hiệu đèn giao thông. Những nỗ lực này cho thấy nhận thức về an toàn và văn hóa giao thông đang có sự chuyển biến tích cực ở một bộ phận HS, SV, tạo tiền đề để tiếp tục nhân rộng vào các nhóm HS còn hạn chế.

Mặc dù có những tiến bộ trong tuyên truyền và giáo dục, thực tế cho thấy văn hóa giao thông ở nhiều HS, SV vẫn còn tồn tại hạn chế đáng kể. “Tình trạng HS điều khiển xe máy hoặc xe đạp điện khi chưa đủ tuổi theo quy định, không đội mũ bảo hiểm, phóng nhanh vượt ẩu, lạng lách, vượt đèn đỏ... vẫn diễn ra phổ biến ở nhiều địa phương, góp phần làm gia tăng các vụ tai nạn nghiêm trọng” [3]. Trong một số thống kê được công bố, việc vi phạm giao thông của HS chưa đủ tuổi điều khiển là “rất phổ biến, với hơn 48.000 HS không đủ điều kiện điều khiển xe máy/gắn máy nhưng vẫn tham gia giao thông - chủ yếu để đi học và đi lại hàng ngày” [2]. Tình trạng này phản ánh nhận thức về an toàn giao thông còn chưa thấu đáo, kỹ năng điều khiển và kỹ năng phòng ngừa rủi ro khi tham gia giao thông còn hạn chế, đặc biệt trong các tình huống nguy hiểm như giao lộ đông đúc hay điều kiện thời tiết xấu. Ngoài ra, một số số liệu khác còn cho thấy “tai nạn giao thông liên quan đến HS độ tuổi 6-18 tuổi vẫn chiếm tỷ lệ cao trong tổng số tai nạn trẻ em, chứng tỏ việc giáo dục văn hóa giao thông chưa đạt được mức độ bền vững cần thiết” [7]. Đây là minh chứng rõ ràng về chênh lệch giữa kiến thức được cung cấp và sự áp dụng trong thực tế tham gia giao thông của HS, SV.

Những hạn chế, thiếu sót nêu trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan khác nhau, tập trung vào một số nguyên nhân chính là:

- Nhận thức pháp luật giao thông còn đơn giản, thiếu chiều sâu. Nhiều HS, SV đã được học luật giao thông trên lớp nhưng chưa hiểu sâu ý nghĩa và tác hại của việc vi phạm, dẫn đến xem nhẹ các quy tắc khi tham gia thực tế. Việc học tập kiến thức giao thông thường mang tính hình thức, thiếu các tình huống thực hành thực tế.

- Kỹ năng tham gia giao thông yếu. HS và sinh viên chưa được trang bị đầy đủ kỹ năng ứng phó với các tình huống nguy hiểm trên đường như điều khiển xe an toàn, giữ khoảng cách, phản xạ khi gặp phương tiện khác. Điều này dẫn tới hành vi không kịp quan sát hoặc xử lý khi xảy ra tình huống bất ngờ.

- Ảnh hưởng của gia đình trong việc giao phương tiện thiếu điều kiện. Nhiều phụ huynh vẫn giao xe máy, xe gắn máy cho con em đi học khi chưa đủ tuổi hoặc chưa có giấy phép lái xe theo quy định. Điều này không chỉ vi phạm pháp luật mà còn tạo tiền lệ xấu khiến HS coi nhẹ an toàn giao thông.

- Môi trường xã hội và bạn bè tác động mạnh. HS dễ bị ảnh hưởng bởi hành vi lệch chuẩn từ bạn bè hoặc xem các video, trào lưu “đi xe tốc độ cao”, “đua xe” trên mạng xã hội mà bắt chước, dẫn tới hành vi nguy hiểm khi tham gia giao thông.

- Công tác tuyên truyền giáo dục thiếu liên tục và thực tế. Mặc dù có các chương trình tuyên truyền, giáo dục về an toàn giao thông, nhưng nhiều hoạt động mang tính phong trào, không duy trì lâu dài và không gắn với thực hành, nên khó tạo chuyển biến bền vững trong hành vi của HS.

- Cơ chế giám sát và chế tài xử lý còn hạn chế. Công tác tuần tra, kiểm soát và xử phạt vi phạm cho HS, SV chưa đồng bộ, chưa đủ mạnh và thường thiếu tính răn đe, khiến một bộ phận HS vẫn coi nhẹ việc chấp hành pháp luật giao thông.

2.3. Giải pháp nâng cao văn hóa giao thông cho học sinh, sinh viên

Trước những ưu điểm và hạn chế đã được phân tích, có thể thấy văn hóa giao thông của HS, SV hiện nay chịu sự tác động tổng hợp của nhiều yếu tố từ nhận thức cá nhân, môi trường giáo dục đến bối cảnh xã hội. Việc nâng cao văn hóa giao thông cho đối tượng này vì vậy không thể tiếp cận theo cách đơn lẻ hay ngắn hạn, mà cần được đặt trong một hệ thống giải pháp đồng bộ, có trọng tâm và phù hợp với đặc điểm của HS, SV trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần nâng cao văn hóa giao thông cho HS, SV theo hướng bền vững và hiệu quả:

2.3.1. Nâng cao nhận thức pháp luật giao thông cho HS, SV theo hướng thực chất, toàn diện và bền vững. Việc giáo dục pháp luật giao thông hiện nay vẫn còn thiên về truyền đạt quy định mang tính

liệt kê, chưa giúp người học hiểu sâu bản chất và ý nghĩa xã hội của việc chấp hành pháp luật. Do đó, nội dung giáo dục cần được thiết kế theo hướng gắn lý thuyết với thực tiễn, phân tích cụ thể hậu quả pháp lý, kinh tế và xã hội của các hành vi vi phạm giao thông thông qua các tình huống thực tế, vụ việc điển hình đã xảy ra. Bên cạnh đó, cần chú trọng hình thành ý thức tự giác chấp hành pháp luật, coi việc tuân thủ luật giao thông là chuẩn mực đạo đức và trách nhiệm công dân, chứ không chỉ là nghĩa vụ bắt buộc. Việc đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá theo hướng coi trọng sự chuyển biến về nhận thức và thái độ của HS, SV sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục văn hóa giao thông trong nhà trường.

2.3.2. Tăng cường trang bị kỹ năng tham gia giao thông an toàn cho HS, SV thông qua các hoạt động trải nghiệm và thực hành đa dạng. Kỹ năng tham gia giao thông là yếu tố quyết định khả năng phòng tránh tai nạn và xử lý các tình huống phát sinh trong thực tiễn. Vì vậy, bên cạnh việc học lý thuyết, nhà trường cần tổ chức thường xuyên các lớp tập huấn lái xe an toàn, mô phỏng các tình huống giao thông phức tạp, hướng dẫn kỹ năng quan sát, phán đoán và phản xạ khi tham gia giao thông. Các hoạt động trải nghiệm thực tế, như thực hành trên sa hình, tham gia giao thông dưới sự hướng dẫn của lực lượng chức năng, sẽ giúp HS, SV hình thành kỹ năng bền vững. Việc chú trọng giáo dục kỹ năng không chỉ góp phần giảm thiểu tai nạn giao thông mà còn nâng cao chất lượng văn hóa giao thông của thế hệ trẻ.

2.3.3. Phát huy mạnh mẽ vai trò và trách nhiệm của gia đình trong việc giáo dục, quản lý và giám sát hành vi giao thông của HS, SV. Gia đình có ảnh hưởng trực tiếp và lâu dài đến việc hình thành thói quen, nếp sống và ý thức chấp hành pháp luật của con em. Do đó, cha mẹ và người thân cần làm gương trong việc tuân thủ luật giao thông, đồng thời nâng cao nhận thức về trách nhiệm pháp lý và đạo đức khi giao phương tiện cho con em. Nhà trường cần tăng cường phối hợp với gia đình thông qua các hình thức như ký cam kết chấp hành luật giao thông, trao đổi thông tin thường xuyên và lồng ghép nội dung giáo dục an toàn giao thông trong các buổi họp phụ huynh. Sự đồng thuận và phối hợp chặt chẽ giữa gia đình và nhà trường sẽ góp phần tạo ra môi trường giáo dục thống nhất, giúp hạn chế các hành vi vi phạm giao thông của HS, SV.

2.3.4. Định hướng xây dựng môi trường xã hội và không gian truyền thông lành mạnh nhằm hạn chế các tác động tiêu cực đến hành vi giao thông của HS, SV. Trong bối cảnh mạng xã hội và các nền tảng số phát triển mạnh mẽ, nhiều nội dung phản cảm, lệch chuẩn liên quan đến giao thông có thể ảnh hưởng tiêu cực đến nhận thức và hành vi của giới trẻ. Vì vậy, cần tăng cường công tác định hướng thông tin, kiểm soát và phản bác các nội dung tiêu cực, đồng thời lan tỏa các giá trị tích cực, hình ảnh đẹp về văn hóa giao thông. Các tổ chức đoàn thể như Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên cần phát huy vai trò trong việc tổ chức các phong trào, câu lạc bộ, chiến dịch truyền thông về an toàn giao thông, tạo môi trường để HS, SV tham gia, rèn luyện và lan tỏa hành vi giao thông văn minh trong cộng đồng. Bên cạnh đó, cần chú trọng giáo dục giá trị văn hóa nói chung, văn hóa giao thông nói riêng thông qua các hoạt động trải nghiệm, gắn với từng cấp học [4], từ đó giúp HS, SV hình thành và phát triển các năng lực cần thiết của công dân trong xã hội hiện đại.

2.3.5. Đổi mới căn bản công tác tuyên truyền, giáo dục văn hóa giao thông trong nhà trường theo hướng thường xuyên, linh hoạt và gắn chặt với thực tiễn đời sống. Giáo dục văn hóa giao thông không nên chỉ tập trung vào các đợt cao điểm hay mang tính phong trào mà cần được triển khai liên tục, có kế hoạch dài hạn và phù hợp với từng cấp học. Nội dung tuyên truyền cần được cập nhật thường xuyên, đa dạng hóa hình thức thể hiện thông qua các phương tiện truyền thông hiện đại như video, infographic, mạng xã hội nhằm tăng sức hấp dẫn và khả năng tiếp cận đối với HS, SV. Tổ chức bồi dưỡng nâng cao kỹ năng, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, giáo viên về công tác giáo dục pháp luật về an toàn giao thông trong nhà trường. Phát huy vai trò, trách nhiệm của các tổ chức Đoàn, Hội, Đội trong việc giữ gìn trật tự an toàn giao thông, thực hiện các cuộc vận động có nội dung liên quan đến bảo đảm trật tự an toàn giao thông [6]. Sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường với các cơ quan chức năng, đặc biệt là Ủy ban An toàn Giao thông Quốc gia, sẽ góp phần nâng cao hiệu quả, tính đồng bộ và sức lan tỏa của công tác giáo dục văn hóa giao thông.

2.3.6. Tăng cường công tác quản lý, giám sát và xử lý vi phạm giao thông đối với HS, SV theo hướng nghiêm minh, đồng bộ và mang tính giáo dục cao. Việc thực thi pháp luật giao thông cần được thực hiện thường xuyên, công khai và minh bạch nhằm tạo tính răn đe cần thiết đối với các hành vi vi phạm. Bên cạnh xử phạt hành chính, cần kết hợp các biện pháp giáo dục như nhắc nhở, lao động công ích, tham gia các lớp bồi dưỡng về an toàn giao thông để giúp HS, SV nhận thức rõ sai phạm và tự điều chỉnh hành vi. Đồng thời, cần gắn trách nhiệm của cơ sở giáo dục trong việc quản lý người học khi tham gia giao thông, coi đây là một tiêu chí đánh giá chất lượng giáo dục toàn diện, góp phần xây dựng môi trường giao thông an toàn, kỷ cương và văn minh.

3. Kết luận

Tóm lại, văn hóa giao thông là một bộ phận quan trọng của văn hóa xã hội, phản ánh mức độ phát triển về ý thức pháp luật, đạo đức và trách nhiệm công dân của mỗi cá nhân khi tham gia giao thông. Đối với HS, SV - lực lượng trẻ, năng động và có vai trò định hình tương lai xã hội - văn hóa giao thông không chỉ liên quan trực tiếp đến an toàn tính mạng, sức khỏe mà còn gắn liền với quá trình hình thành nhân cách, lối sống và ý thức công dân. Nghiên cứu đã góp phần làm rõ cơ sở lý luận về văn hóa giao thông, chỉ ra những biểu hiện đặc trưng trong nhận thức, thái độ và hành vi giao thông của HS, SV, qua đó khẳng định văn hóa giao thông là một nội dung không thể tách rời trong giáo dục toàn diện con người trong giai đoạn hiện nay.

Thực trạng hiện nay cho thấy bên cạnh những chuyển biến tích cực trong công tác tuyên truyền và giáo dục, văn hóa giao thông của HS, SV vẫn còn tồn tại những vấn đề đáng quan tâm, thể hiện ở sự chưa đồng đều giữa nhận thức và hành vi thực tiễn. Những hạn chế này chịu tác động từ nhiều yếu tố khác nhau, đan xen giữa giáo dục, gia đình và môi trường xã hội, phản ánh tính phức tạp của việc hình thành văn hóa giao thông trong bối cảnh phát triển nhanh chóng của đời sống hiện đại. Do đó, việc nâng cao văn hóa giao thông cho HS, SV cần được nhìn nhận như một quá trình lâu dài, có tính hệ thống và bền vững, gắn với mục tiêu xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện và xã hội giao thông an toàn, văn minh.

Tài liệu tham khảo

- [1] Báo Nhân dân (2025). *Xây dựng văn hóa giao thông trong sinh viên*. Nguồn: <https://nhandan.vn/xay-dung-van-hoa-giao-thong-trong-sinh-vien-post920305.html>, truy cập ngày 15/12/2025.
- [2] Báo Lao động (2025). *Báo động tình trạng vi phạm giao thông ở học sinh*. Nguồn: <https://laodong.vn/ban-doc/bao-dong-tinh-trang-vi-pham-giao-thong-o-hoc-sinh-1628550.lido>, truy cập ngày 15/12/2025.
- [3] Cổng tin tức thành phố Hải Phòng (2023). *Báo động tai nạn giao thông ở học sinh, sinh viên*. Nguồn: <https://thanhphohaiphong.gov.vn/bao-dong-tai-nan-giao-thong-o-hoc-sinh-sinh-vien.html>, truy cập ngày 15/12/2025.
- [4] Đoàn Thị Thúy Hạnh, Võ Thanh Hà (2022). *Giải pháp giáo dục giá trị văn hóa cho học sinh tiểu học trong giai đoạn mới*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, tập 18, số 4, tr. 55-61.
- [5] Quốc hội (2024). *Luật Trật tự, an toàn giao thông đường bộ*. Luật số 36/2024/QH15, ngày 27/6/2024.
- [6] Tạp chí Giáo dục (2024). *Thực hiện hiệu quả giáo dục an toàn giao thông cho học sinh, sinh viên*. Nguồn: <https://tapchigiaoduc.edu.vn/article/88881/212/thuc-hien-hieu-qua-giao-duc-an-toan-giao-thong-cho-hoc-sinh-sinh-vien/>, truy cập ngày 13/12/2025.
- [7] Tạp chí Giáo dục (2025). *Giáo dục an toàn giao thông cho học sinh phổ thông, hướng tới phát triển con người Việt Nam an toàn và trách nhiệm*. Nguồn: <https://tapchigiaoduc.edu.vn/article/90325/211/giao-duc-an-toan-giao-thong-cho-hoc-sinh-pho-thong-huong-toi-phat-trien-con-nguoi-viet-nam-an-toan-va-trach-nhiem/>, truy cập ngày 13/12/2025.
- [8] Thủ tướng Chính phủ (2020). *Quyết định số 2060/QĐ-TTg, ngày 12/12/2020 phê duyệt Chiến lược quốc gia bảo đảm trật tự, an toàn giao thông đường bộ giai đoạn 2021 - 2030 và tầm nhìn đến năm 2045*.
- [9] Trương Quý Tuấn (2023). *Một số giải pháp nâng cao văn hóa giao thông*. Tạp chí Văn hóa nghệ thuật, số 536, tháng 6.
- [10] WHO/AIP Foundation (2025). *World Health Organization and AIP Foundation Unite to End Preventable Child Road Deaths in Viet-nam*. Nguồn: <https://www.aip-foundation.org/world-health-organization-and-aip-foundation-unite-to-end-preventable-child-road-deaths-in-viet-nam/>, truy cập ngày 13/12/2025.